

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหามาสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบศึกษาเอกสาร ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรที่เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องในสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครทั้งหมด 4 คน ซึ่งได้แก่ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร 1 คน ศึกษาพิเศษ 3 คน และศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนจำนวน 15 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Sampling) คือจากจำนวนกลุ่มโรงเรียน 5 กลุ่ม สุ่มตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และโรงเรียนทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มคือกลุ่มผู้บริหาร ซึ่งได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) และกลุ่มครูสอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 สำหรับครูผู้สอนนั้น ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง โดยแบ่งเป็นช่วงชั้นคือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายช่วงชั้นละ 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนทั้งสิ้น 90 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลได้ครบทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และได้ศึกษาเอกสารครบทั้ง 15 โรงเรียน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบความเรียง และตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 51-55 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในโรงเรียนปัจจุบัน ในช่วงเวลาระหว่าง 1-5 ปี ส่วนผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) ส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุระหว่าง

51-55 ปี ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนปัจจุบันอยู่ในช่วงเวลา 1-5 ปี ส่วนหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) อยู่ในช่วงเวลา 6-10 ปี และ 11-15 ปี ทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการและหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

1.2 ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นเพศชาย อายุ 57 ปี การศึกษาระดับปริญญาโท จำนวนปีในการดำรงตำแหน่งที่สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร 1 ปี ส่วนศึกษานิเทศก์ ทั้ง 3 คน เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 48- 55 ปี การศึกษาจบระดับปริญญาโท จำนวนปีในการดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ที่สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ระหว่าง 16 - 22 ปี

1.3 ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-45 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาประถมศึกษา ภาษาอังกฤษและภาษาไทย มีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนปัจจุบัน ระหว่าง 1-2 ปี ครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนวิชาภาษาอังกฤษและวิชาอื่น ๆ รวม 3 วิชา จำนวนชั่วโมงสอน 22-23 ชั่วโมง/สัปดาห์ และทำงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย และยังไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

2. การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ลักษณะและวิธีการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 4 ลักษณะคือ การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน การปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาวิชา การปรับและเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน และการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ และไม่มีการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะการจัดทำคำอธิบาย/รายวิชาเพิ่มเติมขึ้นใหม่เลย ส่วนลักษณะที่มีการพัฒนามากที่สุดคือลักษณะการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีวิธีการคือ ศึกษาจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม คาบเวลาและจัดทำแผนการสอนให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการร่วมกับครูสอนภาษาอังกฤษชั้นเดียวกัน

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในลักษณะปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาวิชา พบว่าครูผู้สอนศึกษาเนื้อหาเดิม กำหนดรายละเอียดเนื้อหาที่จะปรับ และดำเนินการสอน ส่วนผู้ที่รับผิดชอบในการปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาวิชา ครูผู้สอนส่วนใหญ่รับผิดชอบร่วมกับครูสอนภาษาอังกฤษชั้นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาถึงการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในลักษณะปรับและเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนพบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่นำเสนอมาใช้โดยไม่มีการวิเคราะห์หรือผู้รับผิดชอบในการปรับและเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ครูผู้สอนรับผิดชอบคนเดียว

สำหรับครูผู้สอนที่มีการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในลักษณะจัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่ มีวิธีการคือศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์จุดประสงค์ ศึกษาผลการวิเคราะห์สภาพท้องถิ่น กำหนดจุดประสงค์ของสื่อการเรียนการสอน จัดทำเค้าโครงเรื่อง ของสื่อ ร่างต้นฉบับตรวจทาน และทดลองใช้ต้นฉบับพร้อมปรับปรุงแก้ไข ส่วนผู้รับผิดชอบในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่ ครูผู้สอนรับผิดชอบร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ)

การวางแผนการสอน ครูผู้สอนที่พัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีการวางแผนการสอน โดยศึกษาจากกำหนดการสอนที่มีอยู่เดิมแล้วจัดทำแผนการสอน ส่วนผู้ที่รับผิดชอบในการวางแผนการสอนคือครูผู้สอนรับผิดชอบร่วมกับหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนการสอน ซึ่งดำเนินการโดยครูผู้สอนเอง และจากการศึกษาเอกสารพบว่าทุกโรงเรียนมีกำหนดการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนแผนการสอนนั้น พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร

ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่จัดคือ การสนทนาโต้ตอบ รองลงมาคือ เกม เพลง การแสดงบทบาทสมมติและจัดกิจกรรมจากสถานการณ์จำลอง/สถานการณ์จริง สำหรับวิธีการสอนที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้คือวิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร รองลงมาคือวิธีสอนแบบผสมผสานและแบบ ฟัง-พูด

สำหรับสื่อการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนโดยของงบประมาณในการจัดซื้อจากโรงเรียน รองลงมาคือจัดซื้อด้วยเงินส่วนตัว ส่วนผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่คือหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) รองลงมาคือ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ส่วนการจัดทำสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น ส่วนใหญ่จัดทำโดยครูผู้สอน รองลงมาคือครูผู้สอนจัดทำร่วมกับนักเรียน สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ได้แก่ รูปภาพ รองลงมาคือบัตรคำ ของจริง แถบบันทึกเสียงและสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยยึดหลักความเหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้และสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการทำแบบทดสอบ รองลงมาคือ การสังเกต และการทำแบบฝึกต่าง ๆ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลนั้น ส่วนใหญ่ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำเอง โดยนำมาจากหนังสือที่เอกชนจัดจำหน่ายและนำข้อสอบเก่ามาปรับใช้ สำหรับระยะเวลาที่วัดและประเมินผลคือ ในช่วงระหว่างเรียน ครูผู้สอนนำผลการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงวิธีสอนและปรับกิจกรรมการเรียนการสอน และจากการศึกษาเอกสาร พบว่าทุกโรงเรียนมีแบบทดสอบจุดประสงค์ การเรียนรู้ แบบทดสอบ แต่ไม่มีแบบบันทึกพฤติกรรม / แบบบันทึกการสังเกต โรงเรียนส่วนใหญ่ มีแฟ้มสะสมงานแต่แฟ้มสะสมงานส่วนใหญ่ไม่มีขั้นตอนที่ชัดเจน

การสนับสนุนส่งเสริมของโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

การเตรียมบุคลากร โรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินการโดยจัดให้เข้าอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ รองลงมาคือการศึกษาเอกสารและศึกษาดูงาน ผู้ที่รับผิดชอบในการ

เตรียมบุคลากรส่วนใหญ่คือผู้บริหารโรงเรียน รองลงมาคือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) และจากการศึกษาเอกสารพบว่าทุกโรงเรียนมีโครงการพัฒนาบุคลากร และมีรายละเอียดการใช้งบประมาณในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

งบประมาณ โรงเรียนส่วนใหญ่สนับสนุนงบประมาณเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยการจัดซื้อวัสดุและสื่อการเรียนการสอนและการจัดอบรมครูผู้สอน ส่วนงบประมาณที่ได้รับนั้นส่วนใหญ่ได้จากการสนับสนุนของสมาคมผู้ปกครองและครู รองลงมาคือสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สวัสดิการโรงเรียนและสหกรณ์โรงเรียน

อาคารสถานที่ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสนับสนุนอาคารสถานที่เพื่อส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยการจัดห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) รองลงมาคือจัดห้องเรียนภาษาอังกฤษ ส่วนผู้ที่สนับสนุนในด้านอาคารสถานที่คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) และจากการศึกษาเอกสาร พบว่าทุกโรงเรียนมีโครงการพัฒนาอาคารสถานที่ และมีรายละเอียดการใช้งบประมาณในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

เอกสารและวัสดุหลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสนับสนุนด้านเอกสารและวัสดุหลักสูตร โดยการจัดหาคู่มือครู หลักสูตรภาษาอังกฤษ หนังสือเสริมภาษาอังกฤษ บัตรคำ บัตรภาพ และแถบบันทึกเสียง โดยมีผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ (ภาษาอังกฤษ) เป็นผู้สนับสนุน และจากการศึกษาเอกสาร พบว่าทุกโรงเรียนมีคู่มือครู หลักสูตรภาษาอังกฤษ มีวัสดุหลักสูตรสำหรับนักเรียน เช่น บัตรภาพ บัตรคำ แถบบันทึกเสียง สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และวีดิทัศน์ เป็นต้น

การประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนส่วนใหญ่มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับท้องถิ่น โดยการจัดครูเข้าร่วมอบรม/ประชุม/สัมมนา และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ส่วนหน่วยงานที่ไปประสานนั้นส่วนใหญ่คือสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และกรมวิชาการ โดยมีผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการและผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้รับผิดชอบในการประสานงาน

การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร เมื่อพิจารณาเฉพาะเรื่องการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ครูผู้สอนศึกษาเอกสาร รองลงมาคือการทำคำแนะนำปรึกษาและการเยี่ยมชั้นเรียน ส่วนผู้รับผิดชอบในการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรส่วนใหญ่ ได้แก่ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้า / ประธานสายชั้น ส่วนการประเมินผลการใช้หลักสูตร ส่วนใหญ่โรงเรียนยังไม่มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร

การสนับสนุนส่งเสริมของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ระบุว่ามีการเตรียมบุคลากร โดยการสำรวจสภาพปัญหาเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาบุคลากร การจัดอบรม / สัมมนา / ประชุมเชิงปฏิบัติการ การให้ศึกษาเอกสาร การให้คำแนะนำปรึกษา ส่งเสริมให้ทำผลงานทางวิชาการ / ให้ศึกษาต่อ สำหรับด้าน

งบประมาณนั้น จัดสรรเป็นค่าตอบแทนวิทยากร / ค่าใช้สอยในการจัดอบรม โดยได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หน่วยงานเอกชน เช่น บริษัท สำนักพิมพ์ สไมสร และมูลนิธิ ส่วนการสนับสนุนด้านอาคารสถานที่นั้นพบว่า มีการส่งเสริมให้จัดห้องเรียนและบรรยากาศภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน และให้มีการปรับปรุงพัฒนาอาคารเรียน และห้องเรียนให้อยู่ในสภาพเป็นปัจจุบัน สำหรับการสนับสนุนด้านเอกสารและวัสดุหลักสูตร พบว่า มีการจัดสรรเอกสาร คู่มือครู หลักสูตรภาษาอังกฤษ หนังสือ ให้กับโรงเรียน การสนับสนุนให้ครูผลิตเอกสารและวัสดุหลักสูตร และการจัดสรรสื่อการเรียนการสอนให้โรงเรียน เช่น แถบบันทึกเสียง วีดิทัศน์ เป็นต้น ส่วนการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่าหน่วยงานที่ไปประสานคือสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมวิชาการ โรงเรียน / กลุ่มโรงเรียน หน่วยงานเอกชน ได้แก่ สถาบันสอนภาษา สำนักพิมพ์เอกชน สไมสร และสมาคม เรื่องที่ไปประสานงาน ได้แก่ การเข้าร่วมประชุม / สัมมนา การเชิญวิทยากร การขอคำแนะนำ การขอเอกสาร และการขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับครู/สภาพการเรียนการสอน สำหรับการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร พบว่า มีการสำรวจสภาพปัญหา วางแผนการนิเทศ จัดทำเครื่องมือในการนิเทศ ดำเนินการนิเทศ และรายงานสรุปผล ส่วนกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศติดตาม ได้แก่ การเยี่ยมโรงเรียน การศึกษาจากรายงาน ผลการศึกษา และการสังเกตการสอน ส่วนการประเมินผลการใช้หลักสูตรนั้น ดำเนินการโดยสอบถามจากครูผู้สอน / ผู้บริหาร โรงเรียน ศึกษาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาจากข้อมูลเอกสาร รายงานการศึกษา

3. ปัญหาและแนวทางการแก้ไข การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในลักษณะปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหา คือ สอนหลายวิชา มีภาระงานมาก ขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน และจำนวนนักเรียนในห้องมีมาก แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ จัดอบรมในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น บรรจุครูเพิ่มและลดจำนวนนักเรียนต่อห้องให้น้อยลง

ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในลักษณะปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาวิชา ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับเนื้อหา ไม่มีการปรับเนื้อหาใหม่กับโครงสร้างเนื้อหาเดิมทำให้เนื้อหาในหลักสูตรมีมาก แนวทางการแก้ไขปัญหาคือจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในลักษณะปรับและเลือกใช้สื่อ คืองบประมาณมีไม่เพียงพอ แนวทางแก้ไขคือ ให้หน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับสื่อการเรียนการสอน

ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในลักษณะการทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ ครูผู้สอนระบุว่า ปัญหาที่พบคือ มีภาระงานอื่นมาก ทำให้มีเวลา

ดำเนินการไม่เพียงพอและอยู่ในระหว่างการทดลองใช้สื่อ จึงมีปัญหาทำให้สอนไม่ทันตามหนังสือที่เรียนอยู่ปกติ สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ มีการวางแผนการดำเนินการในปีต่อไปให้เหมาะสมและผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ครูได้พัฒนาสื่อ/ปรับสื่อ อย่างจริงจังมากขึ้น

ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอนที่มีการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สำหรับปัญหาในการวางแผนการสอนครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหาเนื่องจากสอนหลายวิชา ภาระงานมาก รองลงมาคือขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนการสอน แนวทางแก้ไขคือให้มีการวางแผนการสอนให้ยืดหยุ่น มีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้พอเหมาะกับเวลาและให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูในเรื่องการวางแผนการสอน ส่วนปัญหาในการจัดทำแผนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่มีเวลา สอนหลายวิชา รองลงมาคือขาดประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษ แนวทางแก้ไขคือ ให้ใช้แผนการสอนร่วมกัน หรือใช้แผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนและให้สอนเพียง 1 - 2 วิชา

ส่วนปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่า ความแตกต่างของพื้นความรู้ของนักเรียน รองลงมาคือจำนวนนักเรียนต่อห้องมีมาก แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ แบ่งกลุ่มให้เด็กเรียนเก่งช่วยเด็กเรียนอ่อน และปรับ/ลดกิจกรรม-เนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลาและจำนวนนักเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านวิธีสอน คือขาดประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษ รองลงมาคือขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีสอนและขาดความมั่นใจในการสอน สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาคือให้มีการอบรมวิธีสอนวิชาภาษาอังกฤษ หรือให้มีครูต้นแบบเพื่อสาธิตหรือนำการสอน

ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่างบประมาณมีไม่เพียงพอ รองลงมาคือไม่มีเวลาจัดทำเนื่องจากภาระงานมาก และสื่อที่ได้ไม่ตรงกับความต้องการของครูผู้สอน แนวทางการแก้ไขปัญหาคือให้โรงเรียนหรือหน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ ให้มีเจ้าหน้าที่จัดทำสื่อโดยเฉพาะ และจัดอบรมวิธีการผลิตสื่อการเรียนการสอน

ส่วนปัญหาในด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ระบุว่านักเรียนไม่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด รองลงมาคือครูผู้สอนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล และข้อสอบไม่ตรงกับที่ครูสอน แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ให้มีการปรับเครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผล ให้ครูผู้สอนเป็นผู้ออกข้อสอบและให้มีการอบรมการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสนับสนุนส่งเสริมของโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

การเตรียมบุคลากร ปัญหาที่โรงเรียนส่วนใหญ่พบคือ บุคลากรมีน้อย ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และครูผู้สอนไม่จบเอกภาษาอังกฤษ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในด้านการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จัดบุคลากรให้เพียงพอ จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในด้านวิธีสอน/ทักษะการสอนวิชาภาษาอังกฤษ และให้รับบรรจุครูที่จบวิชาเอกภาษาอังกฤษในกรุงเทพมหานคร

งบประมาณ ปัญหาที่โรงเรียนส่วนใหญ่พบคือ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรเป็นงบประมาณรวม ไม่มีงบประมาณสำหรับการพัฒนาหลักสูตรโดยเฉพาะ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือให้หน่วยงานต้นสังกัดจัดงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ

อาคารสถานที่ ปัญหาที่โรงเรียนส่วนใหญ่พบคือ ห้องเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ และไม่มีห้องเรียนสำหรับเรียนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ขอบงบประมาณสำหรับขยายห้องเรียน หรือห้องปฏิบัติการทงภาษา และขอบงบประมาณสำหรับจัดห้องเรียนภาษาอังกฤษเฉพาะ

เอกสารและวัสดุหลักสูตร ปัญหาที่โรงเรียนส่วนใหญ่พบคืองบประมาณมีไม่เพียงพอ รองลงมาคือเอกสารและวัสดุหลักสูตรที่ได้รับมาไม่ตรงกับความต้องการของครู แนวทางการแก้ไขปัญหาคือให้หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ขอรับการสนับสนุนจากชุมชนหรือผู้ปกครอง และสร้างข้อตกลงเพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและรวดเร็วในการจัดหา/จัดซื้อ

การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่าปัญหาที่พบคือ บุคลากรมีน้อย รองลงมาคือบุคลากรมีภาระมาก และไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่ไปประสาน แนวทางการแก้ไขคือให้หน่วยงานต้นสังกัดเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนมากกว่าเท่าที่เป็นอยู่ และให้มีการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน/กลุ่มโรงเรียนในด้านบุคลากร/วัสดุอุปกรณ์ให้มากขึ้น

การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร สำหรับด้านการนิเทศติดตาม ปัญหาที่โรงเรียนส่วนใหญ่พบคือ ผู้นิเทศไม่มีเวลาเพียงพอ เนื่องจากภาระงานมาก รองลงมาคือผู้นิเทศไม่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งไม่ชำนาญเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และการนิเทศติดตามไม่เป็นระบบ ไม่ต่อเนื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้นิเทศในเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ให้บรรจุบุคลากรเพิ่มและให้จัดอบรมเรื่องการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ส่วนปัญหาด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่าไม่มีการประเมินที่เป็นขั้นตอนชัดเจน และไม่นำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรเรื่องการประเมินหลักสูตร

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสนับสนุนส่งเสริมของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครในการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

การเตรียมบุคลากร ปัญหาที่พบในการเตรียมบุคลากรส่วนใหญ่คือ การจัดอบรมเพื่อเตรียมบุคลากรดำเนินการได้ไม่ทั่วถึง รองลงมาคือขาดข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถ ความถนัด และความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ให้สถาบันผลิตครู พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและผลิตครูให้มีคุณภาพตามความต้องการของสังคม

สำหรับปัญหาด้านงบประมาณคือ งบประมาณมีไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน แนวทางการแก้ไขคือให้มีการดำเนินการในโครงการที่มีปัญหาเร่งด่วน และสำคัญจำเป็นก่อน ไม่ต้องมีหลายโครงการจนไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านอาคารสถานที่ ปัญหาที่พบคือ ห้องเรียนไม่พอและโรงเรียนบางแห่งตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่ถูกสุขลักษณะไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านอาคารสถานที่ แก้ไขไม่ได้เนื่องจาก

มีข้อจำกัดของพื้นที่ แต่ควรมีงบประมาณสำหรับการพัฒนา ปรับปรุงอาคารเรียน/ห้องเรียนที่มีอยู่ สามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกพื้นที่

เอกสารและวัสดุหลักสูตร ปัญหาคือ ผู้บริหารโรงเรียนไม่แจ้งให้ครูทราบและครูไม่อ่าน ไม่สนใจ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ พิจารณารบรจแต่งตั้งผู้บริหารที่มีคุณภาพ และกระตุ้นให้ครูได้พัฒนาตนเองตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาที่พบคือ บุคลากรมีน้อย ภาระงานมาก ขาดการประสานงานที่ต่อเนื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ให้หน่วยงานต้นสังกัดแจ้งนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทั่วถึง

การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรคือ ผู้นิเทศมีภาระงานมาก ทำงานธุรการมากกว่างานนิเทศ การนิเทศติดตามไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ แนวทางการแก้ไขคือ กำหนดภาระงานให้ชัดเจน และกำหนดนโยบายให้ชัดเจน ไม่ปฏิบัติตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง สำหรับการประเมินผลการใช้หลักสูตร ปัญหาที่พบคือการประเมินไม่ทั่วถึง บุคลากรมีน้อย แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ บรรจบบุคลากรเพิ่ม

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีข้อค้นพบเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการพัฒนาหลักสูตร 4 ลักษณะ คือลักษณะการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน การปรับหรือเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาวิชา การปรับและเลือกใช้สื่อ และการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ และไม่มีการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะการจัดทำรายวิชาใหม่เลย ส่วนลักษณะครูผู้สอนมีการดำเนินการมากที่สุดคือ ลักษณะการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีวิธีจัดทำคือ ศึกษาจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม คาบเวลา และจัดทำแผนการสอนโดยให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการคนเดียว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการพัฒนาหลักสูตรโดยวิธีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

การจัดกระบวนการเรียนรู้ นั้น ให้สถานศึกษาจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน รวมทั้งให้รู้จักสภาพของชุมชนและสังคมของตนเอง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, 2542) ซึ่งในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนนั้นจะทำให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น การพัฒนาหลักสูตรโดยวิธีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ ครูผู้สอนสามารถดำเนินการได้โดยการกำหนดรายละเอียดกิจกรรมที่จะปฏิบัติในการเรียนการสอนที่นอกเหนือจากกิจกรรมที่กำหนดในหลักสูตร ซึ่งจะต้องไม่ทำให้จุดประสงค์ของการเรียนรู้และเวลาเรียนเปลี่ยนแปลงไป ตามที่พบจากผลการวิจัย ครูผู้สอนมีการศึกษาจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม คาบเวลาในหลักสูตรแม่บทแล้วจัดทำแผนการสอนโดยให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หลังจากที่ครูผู้สอนได้ศึกษาจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียน คาบเวลาในหลักสูตรแม่บทแล้ว ก่อนที่จะจัดทำเป็นแผนการสอน ครูผู้สอนควรที่จะกำหนดรายละเอียดกิจกรรมที่ต้องการจะปรับก่อนจัดทำแผนการสอน ดังที่ สุมน อมรวิวัฒน์ (2526) กล่าวว่ากิจกรรมการเรียนการสอนถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการ ดังนั้นครูผู้สอนควรกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนการสอนให้ชัดเจนและมั่นใจได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนนั้น พัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่ผู้เรียน เราให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วมในการเรียน เพราะการเรียนภาษานั้นจำเป็นจะต้องฝึกฝนทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียนควบคู่กันไปในลักษณะทักษะสัมพันธ์ตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ดังนั้นการจะพัฒนาหลักสูตรในลักษณะนี้ ครูผู้สอนควรกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมก่อนที่จะจัดทำแผนการสอน ในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะนี้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับผิดชอบดำเนินการนั้น มีครูผู้สอนดำเนินการคนเดียว ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า การดำเนินการคนเดียวนี้มีทั้งส่วนดีและส่วนเสีย ที่เป็นส่วนดีคือ ครูผู้สอนเป็นผู้สอนนักเรียนเองย่อมมีความรู้ความเข้าใจในสภาพปัญหาของนักเรียนของตนดี จากข้อมูลที่ครูผู้สอนมีอยู่สามารถนำไปวิเคราะห์การจัดกิจกรรมที่จะตอบสนองนักเรียนได้ และที่เป็นส่วนเสียนั้นคือ การที่ครูผู้สอนคิดเองทำเองคนเดียวความหลากหลายทางความคิดอาจจะน้อย ซึ่งอาจจะทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนไม่มีความหลากหลายเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าว ควรจะเป็นการร่วมมือกันระหว่างครูผู้สอนภาษาอังกฤษด้วยกัน เพราะนอกจากจะได้ความหลากหลายทางความคิดแล้ว ยังเป็นการประหยัดเวลาอีกด้วย

สำหรับปัญหาของครูผู้สอนที่มีการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษในลักษณะการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนสอนหลายวิชา มีภาระงานมากและขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาจำนวนวิชาที่ครูสอน พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนหลายวิชา (3 วิชาและมากกว่า 3 วิชา) ส่วนจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์นั้น พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนมากกว่า 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ยังไม่รวมภาระงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการนั้น ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องมีหน้าที่อำนวยความสะดวกและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่าครูผู้สอนเป็นผู้ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน หลักสูตรจะบรรลุเป้าหมายหรือไม่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ดังนั้นการที่ครูสอนหลายวิชาจะเป็นผลเสีย คือครูต้องเตรียมตัวมากเพราะสอนหลายวิชา ครูไม่สามารถมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดีใน

ทุกวิชาได้ และนักเรียนไม่ค่อยมีประสบการณ์กับครูคนอื่น ๆ จำเจอยู่กับครูคนเดียว (สุติ พรหมสาขา ณ สกลนคร, 2525) ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลสูงสุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าไม่ควรจะให้ครูสอนหลายวิชา หรือมีภาระงานหลายอย่างจนไม่ได้ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ซึ่งผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรต้องตระหนักในภาระหน้าที่ของครูผู้สอนให้ต้องแท้

1.2 การวางแผนการสอน ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่มีการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีการวางแผนการสอนโดยวิธีการคือ ศึกษาจากกำหนดการสอนเดิมที่มีอยู่ แล้วจัดทำเป็นแผนการสอนโดยดำเนินการร่วมกันระหว่างครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นเดียวกัน ส่วนในการจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรนั้น ส่วนใหญ่ครูผู้สอนดำเนินการเองคนเดียว ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ครูมีการวางแผนการสอนเป็นสิ่งที่ดี เพราะการวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการล่วงหน้า โดยมีการวิเคราะห์หลักสูตรและเอกสารหลักสูตรต่าง ๆ แล้วนำมาสร้างเป็นกำหนดการสอนและแผนการสอน (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539) แต่ ครูผู้สอนไม่ได้มีการวิเคราะห์หลักสูตรและเอกสารหลักสูตร เพียงแต่ศึกษาจากกำหนดการสอนที่มีอยู่เดิม และตามที่ผู้วิจัยพิจารณาจากกำหนดการสอนที่ได้มีการจัดทำไว้ ปรากฏว่าได้ผ่านการวิเคราะห์หลักสูตรมาแล้ว แต่ไม่สมบูรณ์ กล่าวคือ มีรายละเอียดเนื้อหา คาบเวลา แต่ขาดรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนการสอน ดังที่ บุญชม ศรีสะอาด (2537) กล่าวไว้ว่า การวางแผนการสอนที่สมบูรณ์นั้น จะต้องกำหนดเวลาที่จะใช้สอน กำหนดเรื่องที่จะสอนก่อน - หลัง จะสอนอย่างไร และมีวิธีวัดผลอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ที่กล่าวว่า การวางแผนและเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนจะช่วยครูผู้สอนได้ดีและมีความมั่นใจ เพราะได้พิจารณาความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมตลอดจนการใช้สื่อและการวัดและประเมินผล นอกจากนั้นยังได้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ต่อเนื่องในแต่ละครั้งที่สอน และถ้าครูผู้สอนไม่สามารถมาสอนได้ ครูที่มาสอนแทนก็สามารถช่วยสอนได้ เพราะฉะนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าการกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนการสอนคร่าว ๆ เพิ่มเติมในกำหนดการสอน จะช่วยให้กำหนดการสอนนั้นสมบูรณ์ขึ้น

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดคือการสนทนาโต้ตอบ กิจกรรมเกม เพลง การแสดงบทบาทสมมติและจัดกิจกรรมจากสถานการณ์จำลอง / สถานการณ์จริง ผู้วิจัยพิจารณาจากกิจกรรมที่ครูผู้สอนจัดให้ผู้เรียนพบว่า ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ รัสเซล ฮาโรลด์ บิชอป Russell Harold Bishop (อ้างถึงในนงนุช สีสันต์, 2539) ที่ได้ศึกษาการใช้วิธีสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐโอเรกอนตามโครงการ FLES. (Foreign Language Elementary School) พบว่าวิธีสอนที่ครูใช้ได้ผลดีได้แก่ การใช้ดนตรี การใช้เพลง การแสดงบทบาทสมมติ และสรุปว่า การสอนภาษาอังกฤษที่ดี ควรใช้กิจกรรมหลาย ๆ อย่าง เพราะถ้านักเรียนรู้สึกว่าการเรียนสนุก มีกิจกรรมที่น่าสนใจทำให้นักเรียนรักการเรียนภาษาอังกฤษ ที่สำคัญคือ ครูจะต้องใช้เนื้อหาที่เป็นสถานการณ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน จึงจะทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น และผู้เรียนจะเห็นประโยชน์จากการเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อีกกรณีหนึ่งที่ผู้วิจัยพบคือ วิธีสอนที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้คือ วิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร วิธีสอนแบบผสมผสาน และแบบฟัง-พูด ผู้วิจัยเห็นว่า ในปัจจุบันการเรียนการสอนภาษา

อังกฤษมุ่งไปที่การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารมีจุดประสงค์คือ การปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อม ๆ กัน สำหรับวิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนั้น (Communicative Approach) ประพนอม สุรัสวดี (2535) กล่าวว่า เป็นวิธีสอนที่มาจากแนวคิดที่ว่า ภาษาไม่ได้เป็นเพียงระบบไวยากรณ์ที่ประกอบด้วยเสียง คำศัพท์ และโครงสร้างเท่านั้น แต่ภาษาคือระบบที่ใช้ในการสื่อสาร การสอนจึงควรให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการเลือกวิธีสอนนั้นสามารถพิจารณาจากองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ความเหมาะสมของเนื้อหาและสภาพความพร้อมของ นักเรียน ดังที่ จำเริญร ศิลปานิช (2538) กล่าวว่า การเลือกวิธีสอนมาใช้ให้เหมาะสมได้ผลดีเป็นศิลปะและยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการสอน เนื่องจากวิธีสอนมีหลายวิธี และทุกวิธีย่อมมีประโยชน์ แต่สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือ ความมุ่งหมายของการเรียน ลักษณะเนื้อหาของบทเรียน ชั้นและวัยของนักเรียน วัสดุอุปกรณ์และจำนวนนักเรียนที่จะสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาของครูผู้สอนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือนักเรียนมีจำนวนมาก ทำให้การจัดกิจกรรมการสอนไม่เป็นไปตามที่ต้องการ ส่วนปัญหาความแตกต่างพื้นความรู้ของนักเรียนนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นธรรมชาติของผู้เรียนซึ่งครูผู้สอนทุกคนจะได้พบความแตกต่างของผู้เรียนในชั้นเรียน ตามที่ พิศรวัลย์ โกวิทวาท (2537) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจะต้องรู้จักวิทยาการการสอนที่สำคัญคือ พบความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพร้อมของนักเรียนที่ต่างกัน การสร้างแรงจูงใจและการเสริมกำลังใจให้กับผู้เรียน จะมีผลทำให้การเรียนการสอนเกิดผลดีตามวัตถุประสงค์

อีกกรณีหนึ่งที่พบจากผลการวิจัยคือ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์การสอนภาษาอังกฤษ ขาดความรู้ความเข้าใจและความมั่นใจในการสอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สิ่งเหล่านั้นสามารถฝึกฝนและเรียนรู้ได้ ดังเช่น เฉลิมพล ดาวเรือง (2539) กล่าวว่า ภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาประจำชาติ แต่เมื่อครูผู้สอนมีความสำนึกของความเป็นครู มีความพยายาม ตั้งใจจริงที่จะศึกษาหาความรู้จากเอกสาร คู่มือ การอบรมและสื่อต่าง ๆ ฝึกฝนจนเกิดความเคยชิน เกิดความมั่นใจก็จะสามารถนำไปใช้สอนภาษาอังกฤษได้ประสบผลสำเร็จเช่นกัน

1.4 สื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนโดยของบประมาณในการจัดซื้อจากโรงเรียน และจัดซื้อด้วยเงินส่วนตัว ส่วนการจัดทำสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำเองซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรที่จะสนับสนุนส่งเสริมครูผู้สอนในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนและสนับสนุนงบประมาณในการจัดหา เพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนและเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

กรณีที่น่าสนใจเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนคือ ครูผู้สอนจัดหาด้วยเงินส่วนตัว เพราะบางครั้งพบเห็นสื่อที่น่าสนใจและตรงกับความต้องการ แต่ไม่สามารถซื้อได้ด้วยงบประมาณเนื่องจากติดขั้นตอนที่ยุ่งยากในการขอเบิก จึงต้องซื้อหาด้วยเงินส่วนตัว ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความตั้งใจของครูที่จะสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น ครูส่วนใหญ่มีจิตสำนึก แต่ติดขัดกับปัญหาดังกล่าวทำให้ต้นทุนความตั้งใจที่ดีได้ ดังที่ Daniel J. Brown (1994) กล่าวไว้ในเหตุผล ความจำเป็นของการกระจายอำนาจตอนหนึ่งว่า กฎระเบียบถูกบังคับใช้ในทุกกรณีไม่ว่าจะเป็นงานด้านวิชาการหรืองานพัสดุ ซึ่งดูเหมือนว่า ทรัพยากรทางการศึกษาที่โรงเรียนได้รับจัดสรรมานั้น จะไม่ได้มีความสอดคล้องกับความต้องการของ

โรงเรียน บางครั้งทำให้บุคลากรในโรงเรียนต้องฝ่าฝืนกฎระเบียบเพื่อจัดหาทรัพยากรสนับสนุนการศึกษาที่ตรงกับความต้องการและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนของตนจริง ๆ ซึ่งผู้บริหารบางคนตั้งข้อสังเกตว่า ทำไมเขาต้องทำผิดกฎระเบียบเพื่อความถูกต้อง

สำหรับปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนนั้น ผลการวิจัยพบว่า งบประมาณมีไม่เพียงพอ และครูผู้สอนไม่มีเวลาจัดทำสื่อ หรือสื่อที่ได้ไม่ตรงกับความต้องการ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ครูมีเจ้าหน้าที่จัดทำสื่อโดยเฉพาะ และจัดอบรมการทำสื่อการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้รับการอบรมในเรื่องการจัดทำสื่อการเรียนการสอน เพราะจะทำให้ครูได้ใช้สื่อที่ตรงกับความต้องการ ส่วนปัญหาในด้านงบประมาณนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า นอกจากขอให้หน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุนแล้ว อาจแก้ไขโดยการจัดทำและใช้ร่วมกัน หรือการจัดทำร่วมกันเป็นกลุ่มโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ บุญมี เฌรยอด (ม.ป.ป.) ที่กล่าวว่า การจัดทำสื่อการเรียนการสอนอาจจัดทำร่วมกันเป็นกลุ่มโรงเรียนจะช่วยแบ่งเบาภาระและการทำงานของครู และจะครอบคลุมเนื้อหาได้มากกว่า เป็นการประหยัดแรงงานและงบประมาณอีกด้วย

1.5 การวัดและประเมินผลการเรียน จากการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการวัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบที่นำมาจากหนังสือที่เอกชนจัดจำหน่าย และนำข้อสอบเก่ามาปรับใช้ ซึ่งผู้วิจัยพบจากการศึกษาเอกสารว่า มีครูผู้สอนหลายคนดำเนินการการวัดและประเมินผลโดยไม่มีแบบบันทึกพฤติกรรมหรือไม่มีการใช้แบบสังเกต หรือแบบตรวจผลงาน หรือในกรณีที่ดำเนินการโดยให้นักเรียนสะสมชิ้นงานในแฟ้มสะสมงาน (portfolio) ก็ไม่ได้มีการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์จุดประสงค์ หรือไม่มีการกำหนดชิ้นงานที่ชัดเจน แฟ้มสะสมงานเหล่านั้นจึงเป็นแฟ้มสะสมแบบฝึกต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องนัก และจากการวิจัยของ อารีธา ลีระกุล (2531) พบว่าครูผู้สอนหลายคนดำเนินการวัดผลและประเมินผลโดยไม่มีแบบบันทึกพฤติกรรม หรือไม่มีการใช้แบบสังเกต การวัดผลจำเป็นจะต้องใช้เครื่องมือในการวัดและมีการบันทึกผลการวัดและประเมินผล เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมาก เนื้อหาวิชาที่สอนก็มีมาก และพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของนักเรียนก็ต่างกัน ครูไม่สามารถจะจำได้ทั้งหมด หรือจำได้เพียงคร่าว ๆ ในภาพรวม ซึ่งไม่ถูกต้อง เพราะในการตัดสินใจนักเรียนคนใดเก่ง อ่อนดื้อใคร เพียงใด จำเป็นจะต้องมีหลักฐานที่ชัดเจนเพื่อประกอบการตัดสินใจ เพราะการประเมินผลเป็นการตัดสินใจสรุป พิจารณาคูณค่าอย่างมีหลักเกณฑ์ (ไพศาล หวังพานิช, 2526) และกรณีที่ครูผู้สอนนำแบบทดสอบมาจากหนังสือที่เอกชนจัดจำหน่าย รวมทั้งการนำข้อสอบเก่ามาปรับใช้ในการวัดและประเมินผลนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจไม่สอดคล้องกับกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เนื่องจากว่าครูผู้สอนมีการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน การปรับเนื้อหาวิชา หรือการปรับและเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนรวมทั้งการสร้างสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ ครูควรจะต้องสร้างเครื่องมือที่ใช้การวัดและประเมินผลเองเพื่อจะได้ทราบว่าผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างไร มีสิ่งใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขบ้าง และผู้เรียนได้บรรลุหรือพัฒนาความก้าวหน้าตรงตามจุดประสงค์การเรียนการสอนที่ตั้งเอาไว้หรือไม่เพียงใด (จิตพิศย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539)

สำหรับปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนนั้น ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจเป็นเพราะครูผู้สอนไม่ได้สร้างเครื่องมือการวัดและประเมิน

ผลเอง จึงอาจจะไม่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ และไม่ครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งการวัดและประเมินผลนั้นสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่นการทดสอบ การตรวจผลงาน การสังเกต การสัมภาษณ์ ตามที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2527) กล่าวถึงผลการวัดและประเมินผลว่า ครูจะต้องให้ความสนใจต่อความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน ผลที่ได้จากการการวัดและประเมินผลนั้นจะเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าจุดมุ่งหมายที่ครูกำหนดไว้ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นประสบผลสำเร็จหรือไม่ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องสร้างแบบทดสอบเป็น รวมทั้งประเมินผลของคะแนนที่ได้มาด้วย ในกรณีที่ครูผู้สอนมี ปัญหาเรื่องขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือนี้ กาญจนา คุณารักษ์ (2527) กล่าวว่า เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องดูแลให้ทุกคนมีทักษะการวัดและประเมินผล และให้ความสำคัญ เพราะการวัดและประเมินผลเป็นกิจกรรมสำคัญที่ทำให้ครูผู้สอนและโรงเรียนรู้ถึงผลผลิตของหลักสูตรว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อที่จะนำผลจากการประเมินนั้นมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นต่อไป

2. สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2.1 การเตรียมบุคลากร ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมบุคลากร โดยจัดให้อบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การให้ศึกษาเอกสารและศึกษาดูงานส่วนผู้ที่รับผิดชอบในการเตรียมบุคลากรคือ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการเตรียมบุคลากรซึ่งในที่นี้หมายถึงครูผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะครูเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้จึงจำเป็นที่ครูจะต้องมีความพร้อม ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ตามที่ชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า ครูคือนักพัฒนาหลักสูตรระดับห้องเรียน ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดเตรียมครูผู้สอน ซึ่งการเตรียมครูผู้สอนนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การประชุม สัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ สำหรับผู้บริหารทุกระดับจำเป็นต้องสนับสนุนส่งเสริม ดังจะเห็นได้ชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวดที่ 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสม กับการเป็นป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิต พัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากร และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ สำหรับปัญหาในการเตรียมบุคลากรนั้น ผลจากการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาาคือครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ส่วนปัญหาที่พบในระดับหน่วยงานต้นสังกัดคือ พบว่าการจัดอบรม ประชุม/สัมมนา เพื่อเตรียมบุคลากรดำเนินการได้ไม่ถึงทั่วถึง ขาดข้อมูลความสามารถ ความถนัด ความรู้ของบุคลากรในโรงเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ช่องว่างระหว่างครู ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานต้นสังกัด

ยังมีอยู่มาก ผู้รับนโยบายไปสู่การปฏิบัติ คือครูผู้สอนได้รับนโยบายว่าต้องทำอะไร (What to do?) แต่ครูผู้สอนไม่ทราบว่าภารกิจนั้นต้องทำอะไร (How to do ?) ดังนั้นปัญหาต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นตามมา สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหานั้น ต้องร่วมกันระหว่างองค์กร กล่าวคือผู้บริหารในองค์กรเองต้องตระหนักในปัญหา ทราบปัญหา และหาแนวทางแก้ปัญหานั้น ๆ อย่างจริงจัง และผู้วิจัยมีความเห็นตรงกันกับแนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร ที่เสนอแนะให้สถาบันการศึกษาที่ผลิตครูนั้นควรจะพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการผลิตครูให้มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ

2.2 งบประมาณ จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนและสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สนับสนุนงบประมาณส่วนใหญ่ในการจัดซื้อวัสดุและสื่อการเรียนการสอน และจัดอบรมครู ส่วนงบประมาณที่ได้รับนั้น ได้รับการสนับสนุนจากสมาคมผู้ปกครองและครู สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การใช้ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาคือการลงทุนอย่างหนึ่งที่ต้องการเห็นผลเจริญงอกงาม ในที่นี้หมายถึงคุณภาพนักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรเท่าที่ผ่านมานั้นรัฐบาล ลงทุนเพื่อศึกษาน้อยมาก (Low Cost Programm) ด้วยเหตุผลและความจำเป็นในการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ให้เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการการศึกษาของชาติ และตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กล่าวไว้ในหมวดที่ 8 ว่าด้วยเรื่องทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ว่าให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน ฯ มาเพื่อใช้จัดการศึกษาให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามเหมาะสมและความจำเป็น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ,2542) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นภารกิจอันสำคัญยิ่งของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกฝ่ายที่จะต้องมีวิธีบริหารและการจัดการ การประสานงาน เพื่อให้มีการระดมทรัพยากร ลงทุนเพื่อการจัดการศึกษาให้จริงจังมากขึ้น อีกกรณีหนึ่งที่เป็นปัญหาด้านงบประมาณคือ การดำเนินตามโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน เท่าที่พบมา พอใกล้สิ้นปีงบประมาณจะรีบใช้เงินงบประมาณโดยไม่ได้คำนึงความสำเร็จของงานหรือประสิทธิภาพของโครงการ ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาที่พบจากการวิจัยว่า ให้ดำเนินการในโครงการที่สำคัญและจำเป็นโดยให้เกิดผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพดีกว่าที่จะดำเนินการหลายโครงการแต่ขาดประสิทธิภาพ

2.3 อาคารสถานที่ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนสนับสนุนให้มีห้องปฏิบัติการทางภาษา และห้องเรียนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะโดยการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) ส่วนปัญหาที่พบคือโรงเรียนมีห้องเรียนไม่เพียงพอ และไม่มีห้องสำหรับเรียนภาษาอังกฤษเฉพาะ นอกจากนั้นบางโรงเรียนตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่ถูกสุขลักษณะ สภาพอาคารสถานที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าจากปัญหาในเรื่องข้อจำกัดของพื้นที่ และสภาพที่ตั้งนั้นเป็นเรื่องสุดวิสัยที่จะแก้ไขได้ เนื่องจากสภาพความแออัดของกรุงเทพมหานคร แนวทางการแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรต้องจัดหางบประมาณสำหรับขยายห้องเรียนหรือปรับปรุงอาคารเรียน / ห้องเรียนที่มีอยู่ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มพื้นที่ เพราะการจัดสภาพโรงเรียน ห้องเรียนให้สะอาด สะดวก สวยงาม รวมทั้งบรรยากาศทั่ว ๆ ไปในโรงเรียนมีความสำคัญ

อย่างมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ดังที่ กรมวิชาการ (2534) ได้กล่าวถึงลักษณะห้องเรียนที่เอื้ออำนวยและช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีผลดี ได้แก่ การจัดและตกแต่งห้องเรียน การจัดที่นั่ง การจัดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ การจัดมุมเสริมความรู้ และอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนปัญหาด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียนไม่เพียงพอ นั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นสิ่งที่โรงเรียนจะต้องประสานกับต้นสังกัด หรือชุมชน เพื่อเสนอโครงการจัดสร้างอาคารสถานที่ หรือขยายปรับปรุงห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้มากที่สุด

2.4 เอกสารและวัสดุหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการสนับสนุนในด้านเอกสารและวัสดุหลักสูตรโดยการจัดหาคู่มือครู หลักสูตรภาษาอังกฤษ บัตรคำ บัตรภาพ และหนังสือเสริมภาษาอังกฤษ โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ส่วนปัญหาที่พบคืองบประมาณมีไม่เพียงพอ เอกสารและวัสดุหลักสูตรที่ได้รับไม่ตรงกับความต้องการของครู แต่มีเอกสารบางส่วนที่ผู้บริหารได้รับมาจากสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครแล้วไม่แจ้งและไม่แจกจ่ายให้ครูได้อ่าน/ศึกษา และผลจากวิจัยพบว่า ครูผู้สอนเองก็ไม่สนใจ ไม่อ่าน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเอกสารและวัสดุหลักสูตร มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ไม่เพียงแต่จะช่วยให้ผู้บริหาร และครูเข้าใจหลักสูตรดีขึ้นเท่านั้น แต่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ทั้งครูและผู้บริหารควรศึกษาหาความรู้จากเอกสารและวัสดุหลักสูตร และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามที่กรมวิชาการ (2534) กล่าวว่า เอกสารและวัสดุหลักสูตร แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ วัสดุประเภทสำหรับครูและวัสดุสำหรับผู้เรียน ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดโรงเรียนและผู้ปกครองมีหน้าที่จัดมาบริการ เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับกรณีที่ครูผู้สอนใช้งบประมาณในการจัดซื้อจัดหานั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นการแสดงถึงความเสียดสีและรับผิดชอบอย่างสูงของครูผู้สอน ส่วนปัญหาที่ครูไม่อ่าน ไม่สนใจ เอกสารและวัสดุหลักสูตรนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ ควรใช้กระบวนการนิเทศให้ครูเกิดความตระหนัก และสร้างแรงจูงใจใฝ่รู้ให้มากขึ้น

2.5 การประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยการส่งครูเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ส่วนหน่วยงานที่ไปประสานงานได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ โดยมี ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการและผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ประสานงาน สำหรับสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร หน่วยงานที่ไปประสานงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมวิชาการ ส่วนปัญหาที่พบคือบุคลากรมีน้อย และมีภาระงานมาก ไม่มีการประสานงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่ไปประสานงานเท่าที่ควร ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการดำเนินงาน / กิจกรรมใด ๆ ของโรงเรียน จะประสบผลสำเร็จได้ด้วยดี ต้องอาศัยการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพราะในโรงเรียนแต่ละแห่งย่อมมีความซับซ้อนและความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งอาจก่อให้เกิดความยุ่งยาก และความขัดแย้ง หากมีการประสานงานอย่างดีจะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ หรือบุคลากรภายใน

โรงเรียนเอง เพราะการประสานเป็นกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคล วัสดุ และทรัพยากรอื่น ๆ (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2534) ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการประสานงานเป็นเรื่องของการร่วมมือกันทุกระดับ ทุกหน่วยงาน ถ้ามีการประสานงานที่ดีจะช่วยทำให้การดำเนินบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดแรงงาน เงิน และยังเสริมสร้างขวัญในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

2.6 การนิเทศติดตามและการประเมินผลการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรโดยการให้ครูศึกษาเอกสาร การให้คำแนะนำปรึกษาและเยี่ยมชั้นเรียน ส่วนผู้รับผิดชอบในการนิเทศติดตามได้แก่ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) และศึกษานิเทศก์ ส่วนการประเมินผลการใช้หลักสูตรนั้น พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร สำหรับสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่ามีปัญหาคือผู้นิเทศไม่มีเวลาเพียงพอ เนื่องจากภาระงานมาก การนิเทศติดตามไม่เป็นระบบ ไม่ต่อเนื่อง และการนิเทศไม่เป็นไปตามแผนนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารในโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน จึงต้องสนับสนุนการนิเทศและติดตามผลการนิเทศ รวมทั้งทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศด้วย (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539) ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมนิเทศที่ใช้คือการให้ครูศึกษาเอกสาร การให้คำแนะนำปรึกษา และการเยี่ยมชั้นเรียน ซึ่งเป็นการนิเทศที่มีผลดีและมีประโยชน์ต่อครูผู้สอน เพราะสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับจากการไปเยี่ยมชั้นเรียนได้นอกจากนี้ผู้นิเทศควรได้มีการจัดกิจกรรมการนิเทศด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของครูผู้สอน เพราะกิจกรรมนิเทศเป็นเครื่องมือที่จะทำให้การนิเทศเป็นไปตามจุดมุ่งหมายและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Ben M. Harris, 1983) กิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมจะสามารถตอบสนองความต้องการของครูได้ ดังที่ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาคน พัฒนาคู ช่วยเหลือครู ให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนปัญหาที่ผู้นิเทศไม่มีเวลา และการนิเทศไม่ต่อเนื่องนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ควรใช้กิจกรรมการนิเทศที่ไม่ต้องใช้เวลามากนัก เพียงแต่มีแนวทางที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพราะการนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ (สัจด์ อุทรานันท์, 2530) อีกปัญหาหนึ่งที่พบจากการวิจัยคือ การนิเทศที่ไม่เป็นไปตามแผนนโยบายของหน่วยงานไม่นอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา นิยมภา (2538) ที่ศึกษาเรื่องการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่าการดำเนินงานด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน มีปัญหาเนื่องจากนโยบายไม่ชัดเจน ผู้วิจัยมีความเห็นว่านโยบายของหน่วยงานเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะเป็นสิ่งบอกให้ผู้ปฏิบัติทราบถึงเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์รวมทั้งแนวปฏิบัติในการทำงานของหน่วยงาน การเกิดปัญหาเนื่องจากนโยบายไม่ชัดเจน หรือไม่แน่นอนนั้น จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องตระหนักและต้องหันมาทบทวนภาระกิจของหน่วยงานใหม่ พร้อมทั้งสร้างความชัดเจนในนโยบาย และแจ้งให้ผู้ปฏิบัติทราบเพื่อความสำเร็จของงานและควมมีประสิทธิภาพของหน่วยงาน

สำหรับการประเมินผลการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร สำหรับโรงเรียนที่มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ยังไม่

มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรที่เป็นขั้นตอนชัดเจน โดยมีวิธีการประเมินผลการใช้หลักสูตรคือการ สอบถามจากครูผู้สอน ศึกษาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการ ประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อเป็นการตรวจสอบว่า หลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีกับ สถานการณ์จริงเพียงใด การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ทำอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรใน การใช้หลักสูตร เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น และสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและมี ประสิทธิภาพ วิธีการประเมินอาจจะใช้การสังเกต สัมภาษณ์ และส่งแบบสอบถามให้ผู้ใช้คือครูผู้สอน ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น การประเมินการใช้หลักสูตร อาจประเมินการใช้หลักสูตร ทั้งหมดก็ได้ เช่นการประเมินการใช้หลักสูตรวิชาใดวิชาหนึ่ง หรืออาจจะประเมินเพียงบางส่วนของ หลักสูตร เช่น ประเมินครูผู้สอน หรือบรรยากาศในชั้นเรียน (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539) การที่ โรงเรียนหรือสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรโดย สอบถามจากครูผู้สอนนั้น ผู้วิจัยคิดว่าควรจะมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรด้วยวิธีอื่น ๆ อีก ดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด อีกกรณีหนึ่งที่มีผู้ประเมินไม่มี ความรู้ความเข้าใจในการประเมินนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้มีการเข้าร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนาเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตร เพื่อให้ครูผู้สอนในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับ หลักสูตรมากที่สุด ได้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถสร้างเครื่องมือ และนำวิธีการต่าง ๆ ไปใช้ในการ ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อจะได้นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะกับหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

1. ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ

1.1 ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่นการสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

1.2 ควรหาวิธีพัฒนาตนเองในด้านวิธีการสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ รวมทั้งเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียน

1.3 ควรมีการจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่แสดงถึงการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียน

2.1 ควรจัดโครงการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน เรื่องการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น

2.2 ควรส่งเสริมให้ครูได้รับการสัมมนา อบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2.3 ควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองในเรื่องวิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ หรือส่งเสริมให้ครูผู้สอนไปศึกษาเพิ่มเติมในด้านการออกเสียง การพูดภาษาอังกฤษ

2.4 ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร และมีการนิเทศติดตามที่เป็นระบบและต่อเนื่อง

3. สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

3.1 ควรมีสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

3.2 ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมงบประมาณแก่โรงเรียนในด้านการพัฒนาบุคลากร การจัดสื่อและวัสดุประกอบหลักสูตร และการปรับปรุงห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

3.3 ควรมีการนิเทศติดตามโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนสม่ำเสมอ และมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะ

3.4 ควรรับบรรจุครูที่จบวิชาเอกภาษาอังกฤษในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร

3.5 ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูประจำการที่สอนภาษาอังกฤษ ในเรื่องวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการประเมินผลหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2539

2. ควรศึกษาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในกลุ่มวิชาอื่น ๆ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย